

Iránytű

1.

A publicisztikai műfaj elsősorban alkalmi, tájékoztató jellegű, a "mostra" koncentrálnak. Örök aktualitását szavai hitelességével, etikájával nyerheti. Ekkor válhat jelenkortudatunk őrzőjévé, ébresztőjévé.

A Diárium folyóirat nem pusztán sajtótörténeti érdekesség, a közelmúlt szellemi életének figyelemreméltó dokumentuma. Nemcsak szavai szándékában, de magatartásában is elkötelezett volt: nem rendszerhez, párthoz, hanem az ezek manipulációtól mentes kultúrához, a szabad szellemi élethez. Független kritikai életet kívánt s igyekezett megvalósítani lapjain. De a könyvkultúra ügyével való foglalatosság nem vezetett elszigetelődéshez. Humanista européer szemével vizsgálta a legérzékenyebb, legfájdóbb kérdéseket is. Jellemző például, hogy Erdély visszakerülésekor sem bocsátkozott elragadtatott nacionalista szólamokba, pusztán annyit kért: csak jó magyar könyvet juttassanak a kinti olvasók kezébe. A közélet felé való nyitottságát kiállítások szervezése, pályázatok hirdetése éppúgy jelzi, mint az indulatos vagdalkozásoktól mentes viták vállalása. (Többek között Lukács Györgyről, vagy a kultúrában is érezhető fővároscentrikusságunkról.)

Egy ilyen lap létezéséhez eleve feltételeznünk kell egy nyitottabb, toleránsabb szellemi élet meglétét. Amikor a vitakészség - és képesség is természetes igény lehetett. Az idők változnak. Hiányérzeteink akkor is tovább fertőznek, ha nem beszélünk róla. A lap megszüntetésének okaként elég a "fordulat éve", körülményeire és az azt követő időkre utalni. Letűnt értékeink újrafelfedezését nem valami nemes gesztusként, hanem elodázhatatlan kötelességként kell várunk. Ez nem csak antológiák kiadását kell(ene), hogy jelentse, hanem számos más - a fentiek által is sugallt - szükségleteink újraéledését.

Elfeledett mottóként ma is itt bolyongnak a lapban elhangzott intelmek : Őrizzük meg az elmúló, s eltűnő világból azt, amit érdemes őrizni, amiért érdemes akár kis népnek lenni: az erkölcsöt, a szabadságot, s a nemzeti hivatást. Együttesen: ez a részünkre jutott "Európaiság" (Kenyeres I.)

2.

a Diárium - mint a könyvbarátok közlönye - 1931-től 1948-ig létezett, az utolsó tíz évben Kenyeres Imre szerkesztette. A publikálók közt volt Móra Ferenc, Kosztolányi Dezső, Füst Milán, Hamvas Béla, Weöres Sándor, Plinszky János, Mándy Iván - és még sorolhatnánk az ismert s az esetleg még felfedezésre váró neveket.